

Copie a petiției adresată Parlamentului European

Propunere de act normativ privind protejarea patrimoniului cultural lingvistic al statelor membre ale Uniunii Europene din perspectiva educațională a jucăriilor pentru copii, vizate fiind jucăriile din categoria celor capabile de reproducere a unor texte sau expresii prin mijloace de tip audio și/sau vizual

-
1. Definiții
  2. Enunț
  3. Scop
  4. Argumente
-

1. Definiții

1.1 În cadrul prezentului document, toate referirile la țări sau la cetățeni se fac raportat la spațiul Uniunii Europene, exceptând cazurile în care este menționat explicit altfel.

1.2 În cadrul prezentului document, prin sintagma „format deschis” se înțelege un format de fișiere pentru stocarea datelor digitale, asupra căruia nicio entitate nu deține un control exclusiv și care poate fi folosit și/sau pus la dispoziția celor interesați în mod liber, fără taxe și fără impedimente administrative sau de natură birocratică.

1.3 Lista abrevierilor (corespondență conform limbii române):

CE	Comisia Europeană
CJUE	Curtea de Justiție a Uniunii Europene
TFUE	Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene
TUE	Tratatul privind Uniunea Europeană
UE	Uniunea Europeană

2. Enunț

2.1 Jucăriile pentru copii, destinate pieței UE, care includ sau au atașate dispozitive sau subansambluri electronice capabile de a reproduce unul sau mai multe texte sau expresii prin mijloace de tip audio și/sau vizual, trebuie să fie capabile, din punct de vedere tehnic și a posibilității de îndeplinire, să poată¹ să reproducă respectivele texte sau expresii în oricare dintre limbile oficiale vorbite pe teritoriul UE², în mod corect lingvistic din perspectiva utilizării sau a utilizatorilor, indiferent de locul sau țara din cadrul UE în care pot fi procurate.

---

1 De notat că aici nu este vorba despre obligația de a face ceva, ci despre obligația **posibilității** de a putea face ceva.

2 De notat că acest lucru poate însemna atât mai multe limbi simultan, cât și numai una singură la un moment dat.

2.2 Pentru situațiile în care jucăriile sunt livrate din fabrică cu texte sau expresii în altă limbă decât cea dorită de un utilizator ³ și respectiv achiziționate ca atare de către acesta, cumulat cu necesitatea asigurării prevederilor de la punctul 2.1, caracteristicile tehnice ale jucăriilor vizate trebuie să includă una dintre facilitățile următoare (fie (a), fie (b)), la libera alegere a producătorului respectivelor jucării:

- (a) să fie prevăzute cu o modalitate care să permită înlocuirea de către utilizator ⁴ a respectivelor texte cu altele în limba dorită de acesta, folosind una dintre următoarele metode:
- încărcarea pe jucărie de către utilizator a unor fișiere deja disponibile cu traduceri necesare ⁵, înlocuindu-le astfel pe cele implicite;
  - înregistrarea de către utilizator a traducerilor necesare sub formă de fișiere, folosind mijloace proprii de înregistrare ⁶, apoi încărcarea pe jucărie a fișierelor astfel create;
  - înregistrarea de către utilizator a traducerilor necesare folosind mijloace de înregistrare înglobate în jucăria însăși sau livrate ca accesoriu împreună cu aceasta;
- (b) să includă direct, în mod nativ din procesul de fabricație a jucăriilor, versiuni ale respectivelor texte în toate limbile oficiale vorbite pe teritoriul UE, permițând selecția uneia sau altele dintre versiuni la momentul utilizării jucăriilor.

2.3 Pentru cazul situației prevăzute la punctul 2.2 lit. (a), se poate lua în considerare atât varianta în care fabricantul sau distribuitorul jucăriilor pune direct la dispoziția utilizatorilor toate fișierele cu traduceri necesare, cât și varianta colaborativă în care utilizatori de diferite naționalități sau etnii să își poată genera singuri și pune la dispoziția propriilor comunități ⁷, prin intermediul internetului și în mod liber, fișiere cu propriile versiuni lingvistice ale traducerilor necesare, fie ca versiuni alternative, fie în completarea celor lipsă.

2.4 Pentru cazul situațiilor prevăzute la punctul 2.2 lit. (a), formatul de fișiere multimedia necesar a fi transferate trebuie să fie într-un format deschis.

2.5 Pentru cazul situațiilor prevăzute la punctul 2.2 lit. (a), transferarea fișierelor multimedia trebuie să fie posibilă prin metode uzuale de transfer a unor astfel de fișiere ⁸.

2.6 Pentru ca oricare dintre prevederile de la punctele 2.1-2.5 să fie realizabile, se impune condiția menționării tuturor detaliilor tehnice în instrucțiunile de utilizare ale respectivelor jucării (fie în cele tipărite, fie pe internet în regim online).

2.7 Din perspectiva utilizării sau a utilizatorilor, oricare dintre prevederile de la punctele 2.1-2.6 trebuie să nu implice costuri asociate diferențiate pe considerente de limba folosită sau de corectitudinea lingvistică exercitată.

---

3 Cum ar fi, de exemplu, situația unui cetățean al unui stat membru al UE aflat la muncă sau în vacanță pe teritoriul unui alt stat membru al UE și care dorește achiziționarea unei jucării dintr-un magazin oarecare vizitat pe parcursul acelei perioade, sau cazul unei minorități etnice naționale din cadrul unui stat membru al UE care ar trebui să poată beneficia de jucării capabile să reproducă limba propriei sale culturi și cărora altminteri piața locală le oferă jucării capabile să reproducă exclusiv limba corespunzătoare țării gazdă.

4 În cazul copiilor mici și foarte mici această sarcină revine părinților copilului, respectiv rudelor acestuia etc.

5 Furnizate împreună cu jucăriile respective sau disponibile într-un loc public pe internet despre care utilizatorul să fie informat și de unde să poată fi descărcate.

6 Prin utilizarea unor metode și mijloace de înregistrare de natură informatică aflate în mod obișnuit la îndemâna unui utilizator casnic.

7 Cum ar fi, de exemplu, grupuri de interes comun pe rețelele de socializare sau în cadrul unor forumuri tematice.

8 Cum ar fi, de exemplu, prin conectarea jucăriei la un port USB al unui calculator de tip PC, sau prin inserarea locală a unui card de memorie, sau folosind o conexiune fără fir de tip Bluetooth.

2.8 În cazuri speciale de aplicare, unele dintre prevederile de la punctele 2.1-2.7 pot avea caracter opțional. Astfel de cazuri pot să includă, de exemplu, jucării destinate în mod expres învățării anumitor limbi, sau elemente ale acestora care presupun comunicarea cu parteneri de joacă de naționalități diferite care astfel implică folosirea, ca numitor comun, a unui set restrâns de limbi de circulație internațională, sau cazuri de jucării de dimensiuni foarte mici care astfel nu permit montarea de componente electronice voluminoase necesare unor comutări lingvistice din partea utilizatorului.

Notă: este important de înțeles faptul că în enunț **nu** este vorba despre obligația jucăriilor pentru copii de a fi înzestrate în mod nativ, din procesul de fabricație, cu versiuni complete ale unor texte sau expresii într-o limbă anume sau mai multe dintre limbile statelor membre (fără însă a exclude această posibilitate), ci doar despre obligația capacităților tehnice ale respectivelor jucării de a putea reproduce texte sau expresii în oricare dintre limbile statelor membre (obligația ca sistemele să fie capabile tehnic de a putea acest lucru), în situația în care apare o astfel de necesitate, respectând caracteristicile lingvistice ale limbii textului în cauză, putând implica în același timp și un minim de efort din partea utilizatorului.

Ideea fundamentală este de a asigura posibilitatea înfăptuirii unui lucru, nu de a obliga înfăptuirea efectivă a aceluia lucru.

3. Scop

Jucăriile pentru copii, din categoria celor capabile de reproducere a unor texte sau expresii prin mijloace de tip audio și/sau vizual, pot avea capacitatea de a influența învățarea primelor cuvinte în limba maternă a copiilor și, ulterior, de dezvoltare a vorbirii și a cunoștințelor lor în acea limbă (desigur, aceasta pe lângă rolul primordial pe care oricum îl au părinții copilului, respectiv familia sau tutela acestuia, ulterior școala etc.).

În acest sens – dar fără pretenția de a prezenta aici o listă exhaustivă –, prezenta propunere de act normativ are în vedere următoarele obiective:

3.1 Protejarea diversității lingvistice europene – limbile oficiale

Să asigure posibilitatea respectării culturii proprii fiecărui stat membru⁹, din punct de vedere lingvistic, în situațiile atipice în care limba cu care este dotată implicit o jucărie la momentul achiziționării acesteia nu coincide cu limba oficială a statului membru în cadrul căruia are loc respectiva achiziție.

Fără a constitui un fenomen generalizat, există situații în care jucăriile pentru copii, disponibile pe piața locală a unui stat membru, pot reproduce texte sau expresii exclusiv într-o limbă de circulație internațională (ex. în limba engleză¹⁰), fără ca un utilizator care ar dori să achiziționeze o astfel de jucărie să aibă posibilitatea de a interveni și de a schimba, în acele cazuri, o situație practic impusă.

---

9 În acord, de exemplu, cu unul dintre paragrafele preambulului din TUE, în care regi și președinți ai statelor membre semnatare ale documentului au afirmat că sunt „... HOTĂRÂȚI să întărească solidaritatea dintre popoarele lor, respectând totodată istoria, **cultura** și tradițiile acestora, ...”.

10 Cum ar fi, de exemplu, în România, unde acest aspect se poate demonstra prin numeroase exemple concrete.

Prin abordarea formulată, prezenta propunere de act normativ se poziționează în planul protejării și chiar dezvoltării caracteristicilor lingvistice ale limbilor oficiale ale statelor membre, contracarând eventualele tendințe de globalizare sau de satisfacere unilaterală a unor interese de natură strict comercială – aspect valabil mai ales în privința jucăriilor provenite din afara spațiului UE.

3.2 Protejarea diversității lingvistice europene – limbile regionale și minoritare

Să protejeze patrimoniul cultural lingvistic al minorităților etnice naționale din componența statelor membre ale UE (în acord cu articolul 2 al TUE), vizate fiind în mod expres generațiile noi, în formare – respectiv copiii mici și foarte mici din cadrul acestor minorități.

Notă: acest aspect este valabil cu precădere în cazul metodelor de soluționare prevăzute la punctul 2.2 lit. (a).

Prin abordarea formulată, prezenta propunere de act normativ se poziționează în planul protejării și chiar dezvoltării caracteristicilor lingvistice specifice minorităților din cadrul statelor membre, prevenind posibilele tendințe de deturnare a acelor caracteristici în favoarea limbii oficiale a țării gazdă sau, eventual, a unei (alte) limbi de circulație internațională indusă de producătorii de jucării pe criterii economice.

3.3 Libera circulație

Să protejeze bogăția diversității lingvistice a UE în contextul caracterului de piață internă al acesteia (în acord cu articolul 3(3) al TUE), în situațiile de exercitare a dreptului la liberă circulație a cetățenilor săi, pe întregul său teritoriu (în virtutea articolului 3(2) al TUE), vizate fiind în mod particular situațiile în care, pe perioadele unor deplasări sau detașări pe teritoriul Uniunii, limba maternă a utilizatorului unei jucării diferă de cea reprodusă de jucăria în sine la momentul achiziționării acesteia, fapt datorat diferențelor teritoriale și respectiv culturale dintre locul de domiciliu sau de reședință al utilizatorului și locul achiziționării jucăriei.

Considerând reală existența pieței interne a UE, atunci oricare cetățean al unui stat membru, aflat pentru o perioadă oarecare de timp pe teritoriul oricărui (alt) stat membru și care achiziționează de acolo o jucărie pentru folosința copilului – sau copiilor – lui, trebuie să poată să beneficieze de respectiva jucărie fără limitări sau bariere culturale sau lingvistice raportat la limba maternă proprie ¹¹.

Prin abordarea formulată, prezenta propunere de act normativ evită apariția unor astfel de limitări sau bariere, fără însă a pune în seama producătorilor de jucării (părții comerciale) întreaga răspundere pentru atingerea acestui scop; în plus, se pune în evidență unul dintre avantajele existenței UE, respectiv caracterul de piață internă în beneficiul cetățenilor statelor membre, aspect care tinde să fie ignorat sau uitat, uneori chiar necunoscut sau neconștientizat.

---

11 În contextul scopului prezentat, se poate pretinde însă un minim de efort sau de pricepere și din partea utilizatorului (cetățeanul UE), acest lucru presupunând existența unui nivel minim de cunoștințe tehnice generale de care acesta să dispună, cum ar fi, de exemplu, cel necesar pentru operarea în regim casnic a unui calculator de tip PC sau a unui telefon inteligent.

Note:

- Este important de înțeles faptul că prezenta propunere de act normativ **nu** își propune să modifice vreo regulă lingvistică internă sau să intervină asupra vreunei particularități culturale a vreunui stat membru sau a vreunei minorități din cadrul acestuia, ci dimpotrivă, își propune să prevină amestecul „din exterior” asupra aspectelor culturale ale oricăroră dintre acestea.
- Consider că, prin abordarea formulată, prezenta propunere de act normativ are în vedere o acțiune atât de protejare (în sensul articolului 3(3) al TUE), cât și de încurajare (în sensul articolului 167 al TFUE), fără însă a constitui o reglementare directă în domeniul culturii, astfel încât nu implică o armonizare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale statelor membre în privința obiectivelor menționate de articolul 167 al TFUE.
- Consider că, prin abordarea formulată, prezenta propunere de act normativ evită perspectiva aplicării deciziei CJUE cu privire la considerentele legate de conferirea dreptului fiecărui cetățean al UE de a avea acces în limba sa, în toate circumstanțele, la orice lucru care ar putea afecta interesul său (*ref.: Cazul C-361/01 P Kik v OHIM [2003] ECR I-8283, paragraful 82, și Cazul T-185/05 Italy v Commission [2008] ECR II-3207, paragraful 116*).

4. Argumente

În pagina de internet „Politica lingvistică”¹² a Parlamentului European, la categoria „Rolul Parlamentului European” capitolul „A. Diversitatea lingvistică”, se menționează:

(fragment) „În [anul] 2018, Comisia pentru cultură și educație a Parlamentului European a elaborat un raport din proprie inițiativă intitulat „Egalitatea lingvistică în epoca digitală – către un proiect pentru un limbaj uman”, bazat pe un studiu¹³ cu același titlu elaborat la solicitarea Comitetului pentru evaluarea opțiunilor științifice și tehnologice al Parlamentului European. La 11 septembrie 2018, în sesiune plenară a fost adoptată rezoluția intitulată „Egalitatea limbilor în epoca digitală” (Texte adoptate, P8_TA(2018)0332¹⁴).”

Referitor la rezoluția din 11 septembrie 2018 a Parlamentului European, citez aici câteva exemple din textul adoptat:

- „14. recomandă Comisiei ca, pentru a crește vizibilitatea tehnologiilor limbajului în Europa, să aloce domeniul «multilingvismului și tehnologiei limbajului» portofoliului unui comisar; consideră că comisarul responsabil ar trebui să fie însărcinat cu promovarea diversității și egalității lingvistice la nivelul UE, având în vedere importanța diversității lingvistice pentru viitorul Europei;”;
- „15. sugerează să se asigure o protecție juridică cuprinzătoare la nivelul UE pentru cele 60 de limbi regionale și minoritare, recunoașterea drepturilor colective ale minorităților naționale și lingvistice în lumea digitală, precum și predarea în limba maternă pentru vorbitorii limbilor oficiale și neoficiale ale UE;”;

¹² <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/142/language-policy>

¹³ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/598621/EPRS_STU\(2017\)598621_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/598621/EPRS_STU(2017)598621_EN.pdf)

¹⁴ <https://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0332+0+DOC+XML+V0//RO>

- „20. cere Comisiei Europene să își reevalueze «Strategia-cadru pentru multilingvism» și să propună un plan de acțiune clar cu privire la modul de promovare a diversității lingvistice și de depășire a obstacolelor lingvistice în domeniul digital;”;
- „24. îndeamnă statele membre să propună modalități eficiente de întărire a propriei limbi;”.

În acest sens, prezenta propunere de act normativ se încadrează în majoritatea prevederilor rezoluției Parlamentului European, cu mențiunea că propunerea nu se referă limitativ doar la propria limbă a statului membru din care fac eu parte, ci vizează limbile tuturor statelor membre, inclusiv cele regionale și minoritare din cadrul teritorial al acestora (acolo unde este aplicabil).

În prima parte a preambulului rezoluției din 11 septembrie 2018 a Parlamentului European sunt consemnate 25 de referințe oficiale privitoare la obiectul rezoluției, unde fiecare referință enumerată începe cu „– având în vedere ...”, fiind urmată apoi de titlul unui articol, sau al unei convenții, sau al unei directive, sau al unei decizii, sau al unei rezoluții, sau al unei comunicări, sau al unui aviz, sau al unei recomandări, sau al unui raport, sau al unui studiu.

În acest sens, prezenta propunere de act normativ se încadrează în majoritatea referințelor oficiale consemnate în prima parte a preambulului rezoluției Parlamentului European.

În partea a doua a preambulului rezoluției din 11 septembrie 2018 a Parlamentului European sunt consemnate 19 motivații privitoare la obiectul rezoluției, unde fiecare motiv enumerat este precedat de o literă a alfabetului latin, continuă cu „întrucât ...”, fiind urmată apoi de motivele valide care au fost luate în considerare.

În acest sens, prezenta propunere de act normativ și în special punctul 2.2 lit. (a) a propunerii se încadrează în cel puțin câteva dintre motivele consemnate în a doua parte a preambulului rezoluției Parlamentului European – iată câteva exemple din textul acestui preambul:

- „N. întrucât, pentru dezvoltarea competențelor lingvistice, în special la copii, este esențială disponibilitatea unor instrumente tehnologice, cum ar fi jocurile video sau aplicațiile educaționale în limbile minorităților naționale și în limbile cu mai puțini vorbitori;”;
- „O. întrucât, vorbitorii de limbi europene mai puțin vorbite trebuie să se poată exprima în modalități semnificative cultural și să-și poată crea propriul conținut cultural în limbile locale;”.

Tot în pagina de internet „Politica lingvistică” a Parlamentului European, la categoria „Rolul Parlamentului European” capitolul „B. Sprijinirea limbilor minoritare”, se menționează:

(fragment) „La 7 februarie 2018, Parlamentul European a adoptat o rezoluție referitoare la protecția și nediscriminarea minorităților în statele membre ale UE (Texte adoptate, P8_TA(2018)0032¹⁵). În cuprinsul acestei rezoluții, statele membre sunt încurajate să asigure dreptul de utilizare a unei limbi minoritare și să protejeze diversitatea lingvistică în Uniune. De asemenea, se promovează respectarea drepturilor lingvistice în comunitățile în care există mai multe limbi oficiale, iar Comisia este invitată să intensifice promovarea predării și utilizării limbilor regionale și minoritare.”

15 <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0032+0+DOC+XML+V0//RO>

Referitor la rezoluția din 7 februarie 2018 a Parlamentului European, deși aceasta nu conține prevederi sau referințe explicite legate de epoca sau de tehnologia digitală, prezenta propunere de act normativ se încadrează, în principiu, în prevederile din cuprinsul rezoluției, datorită faptului că, prin scopurile vizate și soluțiile propuse, propunerea are în vedere (și) protecția și consolidarea patrimoniului cultural al minorităților naționale din statele membre, la nivel european.

Concluzie: având în vedere atât exemplele citate, cât și altele din același domeniu de competență dar nementionate aici, prezenta propunere de act normativ vine în întâmpinarea politicilor și prevederilor existente cu privire la patrimoniul cultural lingvistic al statelor membre ale UE, cu accentul pus pe protejarea acestui patrimoniu, ținta fiind – în cazul de față – jucăriile pentru copii din categoria celor vizate, jucării care, prin natura interactivă a caracteristicilor de care dispun, pot influența învățarea primelor cuvinte în limba maternă a copiilor și, ulterior, dezvoltarea vorbirii și a cunoștințelor lor în acea limbă.

Mulțumesc,
Cristian Secară

24.04.2019

mobil: +40 ... ..
e-mail: .....@.....
<https://www.secarica.ro>